

VUODEN 2020 TALOUSARVION JA TOIMINTASUUNNITELMAN LAADINTA

Talousarvion laadinnan lähtökohdat

Jäsenkuntien maksuosuuksien kasvu on vuoden 2020 talousarviossa yhteensä 1,8 m€/1,3 %. Ostetun erikoissairaanhoidon maksuosuus on vuoden 2019 tilinpäätöksen tasolla, joten oman toiminnan kasvuksi muodostuu 1,7 %. Tammi-maaliskuun toteuman perusteella oman toiminnan toteuma oli kokonaisuudessaan talousarvion mukainen, mutta maaliskuun puolessa välissä koronaepidemian leviämisen rajoittamiseksi aloitetut kansalliset toimenpiteet ovat vaikuttaneet voimakkaasti kuntayhtymän talouteen ja toimintaan.

Palvelutuotannon voimakkaat rajoitukset ovat vähentäneet palveluiden käyttöä, mikä alentaa toimintatuottojen kertymää. Toimintakuluja ei ole kuitenkaan pystytty vähentämään vastaavasti, koska epidemian hoito ja epidemian laajenemiseen varautuminen ovat vaatineet resursseja. Toimintakuluja on kuitenkin alentanut merkittävästi keskeytyksissä olleiden päivä- ja työtoimintojen aiheuttamat säästöt.

Kuntayhtymätasolla toimintatuottojen arvioidaan jäävän 715 000 euroa talousarviosta ja toimintakulujen ylittävän talousarvion 850 000 euroa. Yhteensä alijäämää ennakoidaan kertyvän oman toiminnan osalta 1,57 miljoonaa euroa.

Ostetussa erikoissairaanhoidossa palveluiden käytön väheneminen on ollut merkittävää. Vähentyneestä käytöstä johtuen sairaanhoitopiiriin ennusteen perusteella ostetun erikoissairaanhoidon laskutus tulee alittamaan talousarvion 3,69 miljoonaa euroa.

Kokonaisuudessaan kuntayhtymän tilinpäätösennuste vuodelle 2019 on 2,12 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Tilanne tulkittaessa on otettava huomioon, että sairaanhoitopiiri on voimakkaasti alentuneen käytön vuoksi tekemässä merkittävän alijäämän, joka tulee jäsenkuntien maksettavaksi. Kuntien maksettavaksi on tulossa myös vuoden 2019 sisältynyt alijäämä, joka sairaanhoitopiirillä oli tarkoitus kattaa vuodelta 2020 kertyvällä ylijäämällä.

Kehitysnäkymät 2021

Koronaepidemian vaikutuksesta Suomen BKT:n ennakoidaan supistuvan voimakkaasti vuonna 2020. Bruttokansantuotteen supistuminen vaikuttaa monin tavoin julkiseen talouteen ja valtionvarainministeriön ennusteen (16.4.2020) perusteella julkisen talouden alijäämä tulee kasvamaan kuluvana vuonna 14 miljardilla eurolla yhteensä 16,6 miljardiin euroon eli 7,2 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Talouden taantuma vaikuttaa suoraan myös jäsenkuntien tulokehitykseen, mikä on otettava huomioon kuntayhtymän talousarvion laadinnassa.

Kuntayhtymän vuoden 2021 talousarvion valmistelu on käynnistetty oletuksella siitä, että koronaepidemia ei enää aiheuta merkittäviä lisäkustannuksia. Suunnittelun lähtökohtana on käytetty vuoden 2020 talousarviota, jonka mukaisesti talous toteutui ennen koronaepidemia käynnistymistä. Merkittävimmät jo tiedossa olevat kustannuksia kasvattavat tekijät ovat uuden työehtosopimuksen mukaiset palkkaratkaisut ja uuden sairaalarakennuksen poistovaikutukset.

Työehtosopimusratkaisuun 2020-2021 sisältyvät palkankorotukset nostavat palkkakustannuksia vuonna 2021 keskimäärin 2,05 prosenttia verrattuna vuoden 2020 tasoon. Vuoden 2020 talousarvioon oli varauduttu uuden sopimusratkaisun kasvattavan palkkakustannuksia 1,0 prosentilla, mutta sopimusratkaisun viivästyisestä johtuen todellinen kasvu jää 0,51 prosenttiin. Näin ollen vuoden 2020 talousarvioon verrattuna palkkakustannusten kasvu tulee olemaan 1,56 prosenttia. Palkkakustannusten kasvun lisäksi

sairasvakuutusmaksun nousun ennakoidaan olevan 0,19 prosenttiyksikköä. Henkilöstökulujen kokonaiskasvun vuoden 2020 talousarvioon verrattuna arvioidaan olevan yhteensä 1,1 m€/1,73 prosenttia.

Terveyskampuksen uudisrakennuksen ennakoidaan valmistuvan loppukesästä 2021. Uudisrakennuksen ja siihen liittyvän kaluston vaikutus kuntayhtymän poistojen määrään on ennakoitu olevan 0,5 m€ verrattuna vuoden 2020 talousarviotasoon.

Henkilöstökulujen kasvun ja uudisrakennuksen valmistumisen yhteisvaikutus kuntayhtymän omaan toimintaan on 1,6 m€, mikä tarkoittaa 1,5 prosentin kustannuskasvua verrattuna vuoden 2020 talousarvioon.

Lisäksi merkittäviä kustannusvaikutuksia voi olla kustannustason nousulla ostopalveluissa ja tarvikkeissa sekä palvelutarpeen muutoksilla. Toisaalta kustannuskehitykseen pystytään vaikuttamaan tehostamalla palvelutuotantoa ja tarvittaessa priorisoimaan tuotettavia palveluita. Näiden erien vaikutukset kustannustasoon tarkentuvat elokuussa budjetoinnin edetessä.

Talousarvion laadinta

Kuntayhtymän strategian perustana on kustannustehokkaat palveluprosessit ja rakenteet, jotta kunnat pystyvät rahoittamaan kuntayhtymän toiminnan ja toiminta on kestäväällä pohjalla. Tämä strategian perustavoite korostuu taloussuunnitelman laatimisessa taloudellisen taantuman aikana. Jäsenkuntien taloudellinen tilanne huomioon ottaen talousarvion laadinnan lähtökohtana on kustannustason säilyttäminen vuoden 2020 talousarviotasolla.

Tavoitteeseen pääsemiseksi ensisijainen tavoite on strategian mukaisesti tehostaa nykyistä palvelutuotantoa ja kohdentaa tuotettavat palvelut niin, että panostuksilla saadaan aikaan paras mahdollinen hyöty. Kustannustason jäädyttäminen edellyttää kuitenkin vähintään 1,5 prosentin tehostumista samalla kun palvelutarve kasvaa. Tämä ei välttämättä mahdollista nykyisen palvelurakenteen ylläpitämistä, joten talousarviovalmistelussa on tuotava esille myös ne toimenpiteet, joilla palveluvalikoimaa supistamalla voidaan saada aikaan taloudellista säästöä. Tehtävien muutosten yhteydessä on arvioitava taloudellisia vaikutuksia myös pidemmällä aikavälillä, jotta ei ajauduta tilanteeseen, jossa yhden vuoden säästöllä aiheutetaan suuremmat kulut tulevina vuosina.

Taloustilanteen ollessa tavallistakin tiukempi talousarvion laadinnassa korostuu riskienhallinnan merkitys. Vastuualueiden tulee huolehtia, että talousarvioon sisältyvät merkittävimmät riskit on tunnistettu ja dokumentoitu jo talousarvion laadintavaiheessa. Tällaisia riskejä voi olla esimerkiksi asiakasmäärän ylittyminen tai ostopalvelun hinnan nousu arvioidusta. Riskien osalta on arvioitava niiden toteutumisen todennäköisyyttä ja riskin realisoitumisen aiheuttamaa muutosta talousarvion toteumaan.

Jäsenkunnilta on pyydetty lausunnot kuntayhtymän talouden suunnittelukehyksestä 30.6.2020 mennessä. Yhtymähallitus tarkentaa talousarvion laadinnan kehystä tarvittaessa elokuun 2020 aikana.